

DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.4.10>
УДК 347.73+336

Ганна Валеріївна **СОЛОМІНА**

к.е.н., доцент, Національний авіаційний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0917-7999>
e-mail: hanna.solomina@npp.nau.edu.ua

Марія Вадимівна **РОЖЕНКО**

студентка, Національний авіаційний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-7508-6478>
e-mail: 6168878@stud.nau.edu.ua

Анастасія Василівна **ВОВЧЕНКО**

студентка, Запорізький національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-2013-5786>
e-mail: anastasia.vovchenko023@ukr.net

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У статті показано, що в умовах асоціації України з ЄС суттєвим трансформаціям піддаються такі інститути фінансового права: бюджетне право, податкове право, правове регулювання фінансового контролю. Доведено, що для імплементації європейського законодавства Україні необхідно провести низку реформ, серед яких реформа державної служби; реформа антикорупційного законодавства; дерегуляційна реформа; бюджетно-податкова реформа, запровадження електронного адміністрування податків. Важливих позитивних наслідків слід очікувати від спільних заходів у сфері боротьби з ухиленням від сплати податків, податковим шахрайством, а також застосування нових методів розслідування податкових злочинів тощо.

Ключові слова: правове регулювання, фінансова сфера, євроінтеграція, податкова сфера, бюджетна сфера, державний фінансовий контроль

ВСТУП

Зовнішня інтеграція України у світовий економічний простір відіграє важливу роль у розвитку нашої країни, саме тому Україна підписала угоду про асоціацію з ЄС, економічною частиною якої передбачено імплементацію положень європейського законодавства. Питання адаптації правових інститутів ЄС до вітчизняної практики знаходиться у полі зору багатьох вчених. Е.С. Дмитренко, Ю.П. Дмитренко акцентують увагу на особливостях фінансового, правового та організаційного забезпечення соціального захисту громадян в умовах євроінтеграції України [1]. Г.В. Музиченко аналізує фінансування політичних партій як політико-правовий механізм протидії політичній корупції в європейських країнах [2]. Н.П. Новак досліджує питання регулювання оподаткування аграрних підприємств в Україні засобами та інструментами інститутів фінансового права [3]. Предметом уваги В.В. Стецюк є особливості суспільних відносин у сфері державного кредиту як фінансово-правового інституту [4]. І.П. Устиновою, А.Р. Кузьмін узагальнено правові засади взаємодії України з міжнародними фінансовими організаціями як складник процесу євроінтеграції [5]. Конституційна модель взаємозв'язку прав індивідів на публічні фінанси та повноважень інститутів публічної влади у контексті проблем конституціоналізації досліджено А.М. Худик [6]. Високо оцінюючи науковий доробок зазначених авторів, слід акцентувати увагу на необхідність вдосконалення правового регулювання фінансової сфери в умовах євроінтеграції.

МЕТА роботи – систематизація інститутів правового регулювання фінансової сфери в умовах євроінтеграції для імплементації в українську практику.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Загальнонаукові методи аналізу і синтезу, систематизації, порівняльного правознавства. Інформаційною основою дослідження є Директиви ЄС та наукові публікації провідних учених.

РЕЗУЛЬТАТИ

Угодою про Асоціацію між Україною та ЄС передбачено, що сторони обмінюються інформацією, досвідом, найкращою практикою та здійснюють інші заходи, зокрема, стосовно такого:

– у галузі *бюджетної політики*: розвиток системи середньострокового бюджетного прогнозування / планування; вдосконалення програмно-цільових підходів у бюджетному процесі й аналізу ефективності та результативності виконання бюджетних програм; покращення обміну досвідом та інформацією з питань планування і виконання бюджету та стану державного боргу;

– у галузі *зовнішнього аудиту*: імплементації стандартів та методик Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), а також обміну найкращими практиками ЄС у галузі зовнішнього контролю та аудиту державних фінансів з особливим акцентом на незалежності відповідних органів Сторін;

– у галузі *державного внутрішнього фінансового контролю*: подальшого розвитку системи державного внутрішнього фінансового контролю шляхом гармонізації з міжнародно визнаними стандартами (Інститут внутрішніх аудиторів (ІА), Міжнародна федерація бухгалтерів (ІФАС), Міжнародна організація вищих аудиторських інституцій (INTOSAI) та методологіями, а також найкращою практикою ЄС стосовно внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в державних органах.

Податкова система України поєднує в собі особли-

вості податкових систем США і континентальної Європи. Американська податкова система заснована на прибутковому принципі оподаткування, англосакська і романо-германська – на оподаткуванні обороту у формі податку на додану вартість (ПДВ). У податковій системі України наявні обидва акценти, причому реальний рівень податкового тиску вищий, ніж в розвинених країнах. Україна, проголосивши євроінтеграційний вибір, взяла на себе зобов'язання наблизити податкове законодавство до норм і стандартів податкового права ЄС. За останній час зроблено серйозні кроки на шляху до розв'язання цього завдання. Проте нині у вітчизняній податковій системі залишається низка невирішених питань: вітчизняні ставки податку на прибуток підприємств та акцизного податку є значно нижчими, ніж у країнах-членах ЄС; це стосується також ставок податку на доходи фізичних осіб, що зумовлено низьким рівнем доходів більшості громадян (зокрема, заробітної плати). У багатьох країнах Європи збільшуються рентні платежі за використання природних ресурсів. В Україні за істотного використання природних ресурсів ресурсні платежі залишаються невеликими. Наявність спрощених режимів оподаткування для малого бізнесу також не вкладається у європейські норми.

Україна спрямовує зусилля на загальну реформу податкової системи та податкової політики, зокрема й на реформування фіскальної системи відповідно до європейських стандартів. Більшість положень законодавства України з питань оподаткування адаптовані до законодавства ЄС, зокрема в частині загальних питань спільної системи податку на додану вартість, загального режиму акцизних зборів та оподаткування акцизним податком. Під час підготовки Податкового кодексу України (ПКУ) в частині пільгового оподаткування дотримано основні вимоги ЄС та Світової організації торгівлі до недискримінаційного підходу під час встановлення пільг у постачанні вітчизняних товарів та ввезенні товарів іноземного виробництва.

Нині національне податкове законодавство загалом відповідає законодавству ЄС за виключенням окремих норм, які поступово будуть наближені до нього з огляду на обмеження соціально-економічного характеру та регіонального контексту. Згідно з досягнутими Україною та ЄС домовленостями Україна зобов'язується поступово наблизити своє податкове законодавство до *acquis* ЄС згідно з переліком, що міститься у Додатку XXVIII до Угоди. Відповідно до Гл. 4 Розд. 5 Угоди про асоціацію (ст.ст. 349-354) досягнута домовленість про співпрацю між Україною та ЄС для покращення належного управління у сфері оподаткування з метою подальшого покращення економічних відносин, торгівлі, інвестицій та добросовісної конкуренції. Україна зобов'язується поступово наблизити своє законодавство до законодавства ЄС у встановленні термінів шляхом імплементації таких Директив.

1. Директива Ради ЄС № 2006/112/ЄС від 28.11.2006 р. стосовно спільної системи ПДВ визначає платників податку, операції, що підлягають оподаткуванню, базу та ставки оподаткування. Україна протягом п'яти років повинна впровадити положення Директиви, за винятком положень, що застосовуються до держав-членів ЄС і стосовно спеціальних податкових режимів. Прийняття загальних положень для імпле-

ментації Директиви 2006/112/ЄС має гарантувати, що застосування системи ПДВ буде більшою мірою відповідати цілям внутрішнього ринку у випадках, коли виникали або можуть виникнути в майбутньому відмінності у застосуванні, що є несумісним з належним функціонуванням внутрішнього ринку. Директива утворює спільну систему ПДВ, яка передбачає застосування до товарів та послуг загального податку на споживання, точно пропорційного ціні товарів і послуг, незалежно від числа операцій у рамках процесу виробництва та збуту до моменту нарахування податку.

Директивою визначено: платників податку; операції, що підлягають оподаткуванню; базу та ставки оподаткування. Так, для запобігання виникненню структурної невірноваженості у Співтоваристві та викривленню конкуренції в деяких видах діяльності внаслідок застосування державами-членами ЄС різних стандартних ставок ПДВ встановлюється мінімальна стандартна ставка в розмірі 15% з можливістю перегляду. Водночас для деяких країн додатково регулюються ставки спеціального ПДВ для окремих видів товарів/робіт/послуг. У частині пільгового оподаткування необхідно впровадити основні вимоги Ради ЄС та СОТ стосовно недискримінаційного підходу у встановленні пільг у разі постачання вітчизняних товарів та ввезенні товарів іноземного виробництва (розд. IX «Звільнення від оподаткування» Директиви 2006/112/ЄС).

2. Директива Ради № 2007/74/ЄС від 20.12.2007 р. про звільнення від ПДВ і мита на товари, що ввозяться особами, які подорожують з третіх країн має бути впроваджена протягом трьох років з дати набрання чинності Угоди про Асоціацію. У ч. 3 Директиви передбачено, що кількісні обмеження і грошові пороги, яким підпорядковуються виключення, повинні відповідати сучасним потребам держав-членів.

3. Директива Ради № 92/83/ЄЕС від 19.10.1992 р. стосовно гармонізації структур акцизних зборів на спирт та алкогольні напої та Директива Ради 92/84/ЄЕС про наближення акцизних зборів на спирт та алкогольні напої. У цих директивах зазначено, які саме продукти оподатковуються, та в яких випадках можна застосовувати пільгову ставку. Загалом положення цієї Директиви має бути імplementовано протягом п'яти років після набуття чинності Угоди про Асоціацію.

Відповідно до Директиви, акцизний збір визначається, виходячи з гектолітра готового виробу стосовно пива та інших алкогольних напоїв. Пільгові ставки можуть встановлюватись для слабоалкогольних напоїв, а також у разі, якщо виробники продукції – невеликі пивоварні заводи. Підакцизно вважається вся алкогольна продукція, що вироблена у державах-членах, а також та, що ввезена до ЄС з третіх країн. Алкоголь звільняється від акцизного збору, якщо він: денатурований відповідно до вимог будь-якої держави-члена; денатурований та використовується для виготовлення продукції, яка не призначена для споживання людиною; використовується для виробництва оцту, ліків або у якості ароматизатора для продуктів харчування.

Держави-члени ЄС встановлюють ставки згідно з положеннями Директиви 92/84/ЄЕС. Такі ставки не можуть бути нижчими за ставки, які встановлюються державами-членами ЄС на продукти, зазначені у п. (1) ст. 8 та п. (1) ст. 12 Директиви 92/83/ЄЕС.

4. Директива Ради № 2011/64/ЄС від 21 червня 2011 р. про структуру та ставки акцизного збору на тютюнові вироби. Структура акцизного податку на тютюн вже сьогодні майже повністю відповідає вимогам цієї Директиви ЄС, але ставки цього податку є меншими, ніж прийняті в ЄС. Положення цієї Директиви повинні бути імplementовані протягом двох років після набуття чинності Угоди про Асоціацію.

Директива встановлює основні принципи для гармонізації структури та ставок акцизних зборів стосовно переробленого тютюну, які застосовуються державами-членами ЄС. Маються на увазі такі товари: сигарети; сигари та сигарилі; тютюн для паління; дрібно рублений тютюн (для скручування сигарет), інший тютюн для паління. До сигарет застосовується адвалорний акцизний збір (податок), що розрахований на основі максимальної роздрібною ціни, що включає митні податки, а також на основі спеціального акцизного мита, котре вираховується на одиницю продукту. Кожна держава-член ЄС може застосовувати загальний акцизний збір (податок) (специфічна складова плюс адвалорний складник без урахування ПДВ), розмір якого повинен в кінцевому підсумку скласти 60 % від середньозваженої роздрібною ціни сигарет, що відпускаються для споживання і не повинен бути нижчим 64 євро, а протягом 2014 - 2018 рр. вона повинна зрости до 90 євро. Від держав-членів ЄС, що встановили акцизний збір/податок у розмірі як мінімум 101 євро за 1000 сигарет від середньозваженої роздрібною ціни, не вимагається дотримання мінімального 60 % рівня мита. Варто зазначити, що у країнах ЄС адвалорна частина теж відіграє важливу роль і має тенденцію до спаду у зв'язку зі зростанням специфічного компоненту акцизу. Водночас найвищі адвалорні ставки – у таких країнах, як Естонія, Фінляндія, Бельгія, Франція, Італія, а найменші – у Нідерландах, Швеції, Данії.

Положення ПКУ в частині акцизного податку загалом відповідають Директиві Ради 92/79/ЄЕС від 19.10.1992 р. (стосовно зближення податків на сигарети), Директиві Ради 92/80/ЄЕС, Директиві Ради 92/84/ЄЕС від 19.10.1992 р. стосовно зближення ставок акцизних зборів на спирт та алкогольні напої. Найбільшим викликом наближення українського законодавства до європейського у частині акцизного оподаткування є гармонізація податкових ставок та мінімального акцизного зобов'язання.

5. Директива Ради № 2003/96/ЄС від 27.10.2003 р. про реструктуризацію системи Співтовариства стосовно оподаткування енергопродуктів та електроенергії. Положення цієї Директиви охоплюють не тільки нафтопродукти (як це було раніше), а й природний газ, вугілля та електроенергію. Директива встановлює мінімальні рівні оподаткування цих продуктів, а також передбачає умови застосування пільгових ставок. Для цієї Директиви не визначено чітких термінів імplementації, а натомість зазначено, що її положення має бути впроваджено поступово, виходячи з майбутніх потреб України у сфері захисту навколишнього середовища та енергоефективності.

Директива визначає загальні засади, якими повинні керуватися держави-члени ЄС в імplementації стандартів оподаткування енергетичних продуктів. Положення Директиви охоплюють нафтопродукти, при-

родний газ, вугілля та електроенергію. Директивою закріплено, що держави-члени ЄС не можуть застосовувати до енергетичних продуктів та електроенергії ставки податків менші, ніж ті, що закріплено Директивою. Тобто встановлюються мінімальні рівні оподаткування до різних видів пального, вугілля, природного газу та електричної енергії, а також передбачаються умови застосування пільгових ставок оподаткування стосовно цих продуктів. Директива надає більш сприятливий режим оподаткування для підприємств, які застосовують нешкідливі для навколишнього середовища технології, а також компаній, залучених у виробництві сонячної та вітрової енергії. Нині є суттєві відмінності між положеннями ПКУ та Директиви, – такі як різне визначення об'єктів оподаткування, різні режими оподаткування для однакових енергетичних продуктів і, звісно, значно більш виражена екологічна спрямованість останньої.

6. Директива Ради № 2008/118/ЄС від 16 грудня 2008 р. стосовно загальних умов акцизного збору, що скасовує Директиву № 92/12/ЄЕС має бути впроваджена протягом двох років з дати набрання Угодою чинності.

Директива містить загальний механізм встановлення акцизних зборів на товари та послуги, можливість звільнення від акцизних зборів та компенсації акцизних зборів на умовах, що визначаються державами-членами. Відповідно до ст. 1 Директиви підакцизними є спирт та алкогольні напої, тютюнові вироби та енергоносії. Водночас держави-члени ЄС мають право накладати акцизи також на інші товари, якщо це не суперечить податковому праву Співтовариства. Наведені механізми діють на території Співтовариства в межах митних кордонів, але держави-члени ЄС можуть направити повідомлення (декларацію) про дію Директиви і на свої заморські території.

7. Директива Ради ЄС № 86/560/ЄЕС від 17.11.1986 р. про гармонізацію законодавства держав-членів про податки з обороту визначає заходи для відшкодування ПДВ суб'єктам оподаткування, які не засновано на території Співтовариства. Графік імplementації окремих її положень визначатиметься Радою асоціації після набуття чинності Угоди про Асоціацію.

Для Директив, строк імplementації яких встановлюється Радою асоціації, максимально можливий термін кінцевого впровадження рівня акцизів на тютюнові вироби та рівня зборів на спирт та алкогольні напої, згідно з вимогами ЄС, може сягати 2027 р. Це випливає з п. 4 ст. 45 «Визначення» Угоди про асоціацію, згідно з яким перехідний період означає 10-річний період, який починається з дати набрання чинності Угоди про Асоціацію. Перехідний період може бути продовжено ще на три роки у разі, якщо до закінчення 10-го року Україна представить на розгляд Комітету з питань торгівлі, створеного відповідно до ст. 465 цієї Угоди, обґрунтований запит, а Комітет з питань торгівлі проведе його обговорення.

Більшістю розвинених країн, а також ЄС застосовуються спеціальні судові доктрини, що дозволяють визнати невідповідність деяких операцій вимогам законодавства за мотивами їх укладання виключно з метою зниження податкових зобов'язань:

1. «Сутність над формою» (equity above the form),

що означає, що юридичні наслідки, які витікають з операції, визначаються більшою мірою її сутністю, ніж формою. І навпаки, зацікавлена особа може скористатися цією доктриною, щоб довести, що сутність дій повинна превалювати над незначними упущеннями у формі операції, які допущено під час її укладення.

2. «Ділова мета» (business purpose), згідно з якою операцію, що створює податкові переваги для її сторін, може бути визнано недійсною, якщо вона не досягає ділової мети. Так, податкові органи можуть відмовити в наданні пільги, якщо платником були зроблені ті або інші дії, які не пов'язано з його підприємницькою діяльністю (наприклад, реорганізація підприємства, зміна його організаційно-правової форми), виключно в цілях придбання переваг податкового характеру.

3. «Операція за кроками» (step transactions) означає, що суд у розгляді конкретної операції ігнорує проміжні операції, які виконувались сторонами, і розглядає реально здійснені дії загалом. Результатом застосування доктрини може бути відмова від надання податкових пільг, на які сторони могли розраховувати під час дроблення операції на «кроки» і встановлення обов'язку сплачувати податки виходячи з основної операції.

Неможливо створити середовище, вільне від ризиків, але ми можемо управляти ризиками ефективніше. Можливо виявляти й оцінювати ризики і, зрозумівши їх суть, приймати інформовані, зосереджені рішення стосовно своїх подальших дій. У 2010 р. ЄС видано Керівництво для податкових адміністрацій з ризик-менеджменту стосовно дотримання законодавства (*Compliance risk management guide for tax administrations, CRMG*) Ризик-менеджмент в оподаткуванні згідно з *CRMG* – це процес підвищення ефективності адміністрування податків у середовищі, повному ризиків. Виділяють п'ять етапів процесу ризик-менеджменту: виявлення ризиків, їх оцінювання, визначення та застосування контрзаходів, оцінювання отриманих результатів. Серед здійснюваних механізмів впливу з метою подолання наслідків кризи в розвинених кра-

їнах світу безумовний пріоритет надавався податковим методам її нейтралізації.

ВИСНОВКИ

1. В умовах асоціації України з ЄС суттєвим трансформаціям піддаються такі інститути фінансового права: бюджетне право – розвиток системи середньострокового бюджетного планування, відмова від щорічного прийняття Законів України «Про Державний бюджет», податкове право – спільна система ПДВ; поступове наближення ставок акцизного податку на тютюнові вироби до відповідних ставок ЄС; приведення у відповідність до вимог ЄС класифікації алкогольних напоїв і переліку підакцизних товарів через включення до переліку товарів електроенергії та природного газу, вугілля та коксу (для опалення та виробництва електроенергії); правове регулювання фінансового контролю – імплементація стандартів та методик Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю INTOSAI, гармонізація державного внутрішнього контролю з міжнародними стандартами Інституту внутрішніх аудиторів, Міжнародної федерації бухгалтерів тощо; правові засади публічних видатків і бюджетного фінансування – поширення програмно-цільових підходів у бюджетному процесі й аналізу ефективності та результативності виконання бюджетних програм.

2. Для імплементації європейського законодавства Україні необхідно провести ряд реформ, серед яких реформа державної служби; реформа антикорупційного законодавства; дерегуляційна реформа; бюджетно-податкова реформа, запровадження електронного адміністрування податків. Важливих позитивних наслідків слід очікувати від спільних заходів у сфері боротьби з ухиленням від сплати податків, податковим шахрайством, а також використання нових методів розслідування податкових злочинів тощо.

Перспективами подальших досліджень є обґрунтування механізмів адаптації правових фінансових інститутів до умов воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Дмитренко Е. С., Дмитренко Ю. П. Особливості фінансового, правового та організаційного забезпечення соціального захисту громадян в умовах євроінтеграції України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. № 3. С. 234-242.
2. Музиченко Г. В. Фінансування політичних партій як політико-правовий механізм протидії політичній корупції в європейських країнах. *Політикус*. 2020. Вип. 5. С. 80-84.
3. Новак Н. П. Регулювання оподаткування аграрних підприємств в Україні засобами та інструментами інститутів фінансового права. *Агросвіт*. 2023. № 12. С. 3-8.
4. Стецюк В. В. Особливості суспільних відносин в сфері державного кредиту як фінансово-правового інституту. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 1(3). С. 61-65.
5. Устинова І. П., Кузьмін А. Р. Правові засади взаємодії України з міжнародними фінансовими організаціями як складова процесу євроінтеграції. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2020. № 4. С. 96-102.
6. Худик А. М. Конституційна модель взаємозв'язку прав індивідів на публічні фінанси та повноважень інститутів публічної влади: проблеми конституціоналізації. *Університетські наукові записки*. 2019. № 3. С. 54-66.

References

1. Dmytrenko E. S., Dmytrenko Yu. P. Peculiarities of financial, legal and organizational provision of social protection of citizens in the conditions of European integration of Ukraine. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2022. № 3. P. 234-242. [in Ukrainian].
2. Muzychenko H. V. Financing of political parties as a political and legal mechanism for combating political corruption in European countries. *Politicus*. 2020. № 5. P. 80-84. [in Ukrainian].
3. Novak N. P. Regulation of taxation of agricultural enterprises in Ukraine by means and instruments of financial law institutes. *Agroworld*. 2023. № 12. P. 3-8. [in Ukrainian].
4. Stetsyuk V. V. Peculiarities of social relations in the sphere of state credit as a financial and legal institution. *Carpathian Legal*

Gazette. 2019. № 1(3). P. 61-65. [in Ukrainian].

5. Ustinova I.P., Kuzmin A.R. Legal principles of Ukraine's interaction with international financial organizations as a component of the European integration process. *Legal Bulletin. Air and space law*. 2020. № 4. P. 96-102. [in Ukrainian].

6. Khudyk A. M. Constitutional model of the relationship of the rights of individuals to public finances and the powers of institutions of public power: problems of constitutionalizing. *University scientific notes*. 2019. No. 3. P. 54-66. [in Ukrainian].

Hanna SOLOMINA

PhD in Economics, Associate Professor, National Aviation University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0917-7999>

e-mail: hanna.solomina@npp.nau.edu.ua

Mariia ROZHENKO

student, National Aviation University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-7508-6478>

e-mail: 6168878@stud.nau.edu.ua

Anastasiia VOVCHENKO

student, Zaporizhzhia National University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-2013-5786>

e-mail: anastasia.vovchenko023@ukr.net

LEGAL REGULATION OF THE FINANCIAL SECTOR IN THE MINDS OF EUROPEAN INTEGRATION

The paper shows that under the conditions of Ukraine's association with the European Union, the following institutions of financial law are subject to significant transformations: budget law - the development of the medium-term budget planning system, the refusal of the annual adoption of the Laws of Ukraine "On the State Budget", tax law - the common VAT system; gradual approximation of excise tax rates on tobacco products to the corresponding EU rates; bringing the classification of alcoholic beverages and the list of excise goods into compliance with EU requirements through the inclusion of electricity and natural gas, coal and coke (for heating and electricity generation) in the list of goods; legal regulation of financial control - implementation of standards and methods of the International Organization of Higher Financial Control Bodies INTOSAI, harmonization of state internal control with international standards of the Institute of Internal Auditors, the International Federation of Accountants, etc.; the legal basis of public expenditures and budget financing - the spread of program-targeted approaches in the budget process and the analysis of the efficiency and effectiveness of the implementation of budget programs. It has been proven that for the implementation of European legislation, Ukraine needs to carry out a number of reforms, including civil service reform; reform of anti-corruption legislation; deregulation reform; budget and tax reform, introduction of electronic tax administration. Important positive consequences should be expected from joint measures in the field of combating tax evasion, tax fraud, as well as the use of new methods of investigation of tax crimes, etc.

Keywords: legal regulation, financial sphere, European integration, tax sphere, budgetary sphere, state financial control